

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну

*{Із змінами, внесеними згідно із Законом
[№ 2849-ІХ від 13.12.2022](#)}*

{У тексті Закону слова "засоби масової інформації" в усіх відмінках і числах замінено словом "медіа" згідно із Законом [№ 2849-ІХ від 13.12.2022](#)}

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

- 1) держава-терорист - держава, яка відкрито, з використанням власних збройних сил, інших збройних формувань, або приховано, з використанням збройних формувань, що діють від імені та (або) в інтересах такої держави, вчиняє терористичні акти, акти міжнародного тероризму;
- 2) органи держави-терориста (держави-агресора) - органи державної влади, у тому числі правоохоронні органи (міліція, поліція тощо), збройні сили, органи судової влади, внутрішні війська, підрозділи спеціального призначення, органи, відповідальні за охорону та захист державного кордону, органи, відповідальні за здійснення податкової та митної політики, органи, відповідальні за проведення дізнання або досудового (попереднього) слідства, прокуратура, органи, відповідальні за державну безпеку або безпеку вищого керівництва держави-терориста (держави-агресора), підрозділи, відповідальні за виконання миротворчих місій, інші збройні, військові, воєнізовані, парамілітарні або інші силові формування держави-терориста (держави-агресора), їх складові або структурні підрозділи, у тому числі формування, найменування яких не відповідають офіційним назвам, прийнятим у державі-терористі (державі-агресорі), але які за здійснюваними функціями належать до зазначених органів чи формувань, а також медіа, в яких держава-терорист (державо-агресор) має частку власності (корпоративних прав) безпосередньо або через третіх осіб, у тому числі через органи державної влади, органи місцевого самоврядування, державні підприємства тощо;
- 3) пропаганда російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України - поширення інформації, спрямованої на підтримку або виправдання злочинного характеру діяльності Російської Федерації, органів держави-терориста (держави-агресора), їх посадових осіб, працівників, службовців (у тому числі військовослужбовців) та/або представників, які відкрито або приховано діють від імені Російської Федерації на території України або з територій інших держав проти України; популяризація та глорифікація діяльності органів держави-терориста (держави-агресора), дій їх посадових осіб, працівників, службовців (у тому числі військовослужбовців) та/або представників; публічне заперечення, у тому числі через медіа або з використанням мережі

Інтернет, злочинного характеру збройної агресії Російської Федерації проти України; публічне використання символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну, використання, створення, поширення продукції, що містить таку символіку, в Україні та/або за кордоном;

{Пункт 3 частини першої статті 1 в редакції Закону [№ 2849-IX від 13.12.2022](#)}

4) символіка воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну - символіка, що, зокрема, включає:

а) латинські літери "Z", "V", що використовуються як символи воєнного вторгнення в Україну у спосіб та відповідно до ознак, визначених [статтею 2](#) цього Закону;

б) офіційну або неофіційну символіку (емблеми) збройних сил Російської Федерації, у тому числі її сухопутних військ, повітряно-космічних сил, військово-морського флоту, ракетних сил стратегічного призначення, повітряно-десантних військ, сил спеціальних операцій, інших збройних формувань та (або) органів держави-терориста (держави-агресора).

Стаття 2. Заборона пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України

1. Російська Федерація є державою-терористом, однією з цілей політичного режиму якої є геноцид Українського народу, фізичне знищення, масові вбивства громадян України, вчинення міжнародних злочинів проти цивільного населення, використання заборонених методів війни, руйнування цивільних об'єктів та об'єктів критичної інфраструктури, штучне створення гуманітарної катастрофи в Україні або окремих її регіонах.

2. Політичний режим Російської Федерації є нацистським за своєю суттю і практикою та ідеологічно наслідуює націонал-соціалістичний (нацистський) тоталітарний режим.

3. Пропаганда російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України забороняється. Використання символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну відповідно до умов, визначених цією статтею, є окремим видом пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України.

4. Використанням символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну, зокрема, є:

1) використання латинських літер "Z", "V" окремо (без правомірного контексту або в контексті виправдання збройної агресії проти України чи інших воєнних дій) або шляхом заміни цими літерами кирилических літер "З", "С", "В", "Ф" чи інших літер в окремих словах з візуальним акцентом на цих літерах;

2) використання символіки збройних сил Російської Федерації, у тому числі її сухопутних військ, повітряно-космічних сил, військово-морського флоту, ракетних сил стратегічного призначення, повітряно-десантних військ, сил спеціальних операцій, інших збройних формувань та (або) органів держави-терориста (держави-агресора).

5. Символіка воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну вважається використаною, якщо вона розміщена:

- 1) на носіях, поверхнях публічного простору, у тому числі рекламних засобах (носії зовнішньої, внутрішньої реклами), транспортних засобах, а також у друкованих матеріалах (плакатах, листівках тощо), на одязі тощо;
- 2) у місцях проведення масових заходів політичного, освітнього, релігійного, культурного, наукового або іншого характеру, розважальних заходів та заходів для дітей;
- 3) в агітаційних матеріалах, крім матеріалів, спрямованих на протидію збройній агресії Російської Федерації проти України;
- 4) у рекламі в медіа, в мережі Інтернет;

{Пункт 4 частини п'ятої статті 2 в редакції Закону [№ 2849-IX від 13.12.2022](#)}

- 5) у повідомленнях у соціальних мережах у мережі Інтернет;
- 6) у творах (фільмах, передачах, відеоблогах тощо), інших об'єктах авторського права і (або) суміжних прав, створених після 24 лютого 2022 року.

Передбачені цією частиною випадки використання символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну не вважаються правопорушенням, якщо таке використання є правомірним відповідно до [частини шостої](#) цієї статті.

6. Заборона використання визначеної цим Законом символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну не поширюється на випадки її використання з легітимною метою, правомірного її використання, що не мають ознак пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, зокрема:

- 1) у творах, матеріалах (включаючи матеріали соціальної, політичної реклами, передвиборної агітації, агітації всеукраїнського референдуму), вироблених та (або) поширених з метою засудження російського нацистського тоталітарного режиму, воєнного вторгнення в Україну, якщо ця мета виражена в очевидній формі, виходячи зі змісту відповідного твору, матеріалу;
- 2) у фотографічних творах, інформаційних, інформаційно-аналітичних творах, матеріалах медіа (статті, передачі, повідомлення в соціальних мережах), якщо такі твори, матеріали відповідають хоча б одній з наведених ознак:
 - а) фіксують факт агресії, незаконного перебування збройних сил або інших представників чи прибічників держави-терориста (держави-агресора);
 - б) фіксують матеріальні носії, що були у користуванні представників чи прибічників держави-терориста (держави-агресора);
 - в) фіксують факти виправдання агресії державою-терористом (державою-агресором) чи її представниками;
 - г) не спрямовані на підтримку, пропаганду або виправдання збройної агресії Російської Федерації проти України чи інших військових дій проти України, або на маніпулювання суспільною свідомістю з метою створення позитивного образу держави-терориста (держави-агресора), органів держави-терориста (держави-агресора), посадових осіб, працівників або службовців (у тому числі військовослужбовців) та (або) представників органів держави-терориста (держави-агресора);

3) у торговельних марках, заявлених на реєстрацію у встановленому законом порядку або які в інший спосіб отримали правову охорону до 24 лютого 2022 року, у торговельних марках, що мають міжнародну реєстрацію, отриману до 24 лютого 2022 року, або у торговельних марках, що визнані у встановленому законом порядку добре відомими до 24 лютого 2022 року, які використовуються відповідно до законодавства у сфері охорони прав на торговельні марки;

4) на трофейній техніці, що використовується з'єднаннями, військовими частинами і підрозділами Збройних Сил України, іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями, правоохоронними органами України;

5) для визначення номіналів поштових марок України, видання яких покладено на національного оператора поштового зв'язку, якщо такі знаки поштової оплати введені в обіг до 24 лютого 2022 року;

6) в експозиціях музеїв, тематичних виставках, Музейному фонді України, а також бібліотечних фондах на різних носіях інформації;

7) у процесі наукової діяльності, в тому числі під час наукових досліджень та поширення їх результатів у не заборонений законодавством України спосіб;

8) під час викладення або реконструкції (зокрема історичної) історичних подій;

9) у посібниках, підручниках та інших матеріалах наукового, освітнього і навчального характеру, які використовуються у навчальному, навчально-виховному та освітньому процесах.

Стаття 3. Відповідальність за порушення цього Закону

Винні у порушенні вимог цього Закону фізичні та (або) юридичні особи, посадові особи юридичних осіб, посадові особи органів державної влади, органів місцевого самоврядування несуть відповідальність відповідно до закону.

Стаття 4. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Внести зміни до таких законів України:

{Підпункт 1 пункту 2 статті 4 втратив чинність на підставі Закону [№ 2849-IX від 13.12.2022](#)}

2) у [Законі України](#) "Про політичні партії в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 23, ст. 118 із наступними змінами):

[частину першу](#) статті 5 доповнити пунктом 91 такого змісту:

"91) пропаганду російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну";

[частину третю](#) статті 9 викласти в такій редакції:

"У символіці політичної партії не може використовуватися символіка комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, символіка воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну";

3) у [статті 1](#) Закону України "Про боротьбу з тероризмом" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 25, ст. 180 із наступними змінами):

після абзацу одинадцятого доповнити новим абзацом такого змісту:

"пропаганду російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України".

У зв'язку з цим абзаци дванадцятий - двадцять шостий вважати відповідно абзацами тринадцятим - двадцять сьомим;

після абзацу двадцять другого доповнити новим абзацом такого змісту:

"держава-терорист - держава, яка відкрито, з використанням власних збройних сил, інших збройних формувань, або приховано, з використанням збройних формувань, що діють від імені та (або) в інтересах такої держави, вчиняє терористичні акти, акти міжнародного тероризму".

У зв'язку з цим абзаци двадцять третій - двадцять сьомий вважати відповідно абзацами двадцять четвертим - двадцять восьмим;

{Підпункт 4 пункту 2 статті 4 втратив чинність на підставі Закону [№ 2849-IX від 13.12.2022](#)}

5) у [Законі України](#) "Про громадські об'єднання" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 1, ст. 1 із наступними змінами):

[частину першу](#) статті 4 викласти в такій редакції:

"1. Утворення і діяльність громадських об'єднань, мета (цілі) або дії яких спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, на розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення, пропаганду комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та їхньої символіки, порушення рівноправності громадян залежно від їх раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками; поширення відомостей, що містять виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, у тому числі шляхом представлення збройної агресії Російської Федерації проти України як внутрішнього конфлікту, громадянського конфлікту, громадянської війни, заперечення тимчасової окупації частини території України; пропаганду російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну, забороняються";

[частину другу](#) статті 18 доповнити абзацом сьомим такого змісту:

"У символіці громадського об'єднання не може використовуватися символіка комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, символіка воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну";

б) частину п'яту статті 16 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань" (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 2, ст. 17) після абзацу третього доповнити новим абзацом такого змісту:

"символіку воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну".

У зв'язку з цим абзац четвертий вважати абзацом п'ятим.

3. Кабінету Міністрів України з метою створення належних умов для реалізації цього Закону у тримісячний строк з дня опублікування цього Закону привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Президент України

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ

22 травня 2022 року

№ 2265-ІХ